

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՏՈՆԵԼԻ ՍՐԵՆԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ*

«Էջմիածին» ամսագրի խմբագրությունը ծրագրել է 1980 թվականի ընթացքում ընթերցողների ուշադրությանը ներկայացնել Հայ Եկեղեցու տոնելի սրբերի կենսագրությունները:

Հայ Եկեղեցին ունի տոնելի սրբերի երկու հիմնական դասակարգ.

ա) Աստվածաշնչական սրբեր.

բ) Ետատաքելական՝ քրիստոնեական սրբեր:

«Էջմիածին» ամսագրի 1977 թ. է—ԺԱ, 1978 թ. Ա—Գ և 1979 թ. Բ, Դ—Է, ԺԱ—ԺԲ համարներում հրատարակվեց Կ. Պոլսի հայոց Պատրիարք տ. Շնորհք արքեպ. Գալուստյանի «Աստվածաշնչական սուրբեր» արժեքավոր աշխատության երկրորդ մասը (Նոր Կտակարանի սուրբեր): Հետևյալս արքա աշխատության ընթացքում «Էջմիածին» ամսագրի էջերում կներկայացվեն Հին Կտակարանի և ետատաքելական քրիստոնեական սրբերը:

Այս համարում ներկայացնում ենք հունվար ամսվա տոնելի սրբերի կենսագրությունները:

Հունվարի 14-ին

ՏՈՆ ԾՆՆԴՅԱՆ Ս. ՀՈՎՀԱՆՆՈՒ
ԿԱՌԱՊԵՏԻ

Այս մասին տես «Էջմիածին» ամսագիր, 1977 թ., № է, էջ 20—22:

* Սրբերի կենսագրությունները տրված են ըստ նետկյալ գրքերի. **Թորգոմ Պատրիարք Գուշակյան**, Սուրբ և տոնք, Երուսաղեմ, 1939 թ., **Շնորհք արքեպիսկոպոս Գալուստյան**, Համաքրիստոնեական սուրբեր, Խաթանալու, 1978 թ., **Եզնիկ արևդա Պատրիարք**, Հայ Եկեղեցու տեղական տոնելի սրբերը, «Էջմիածին» ամսագիր, 1975 թ., № Թ, էջ 33, № Ժ, էջ 49:

Հունվարի 15-ին

ՊԵՏՐՈՍ ՀԱՅՐԱՊԵՏ ԵՎ ԱԲԻՍՈՂՈՍ
ՍԱՐԿԱՎԱԳ

Պետրոս Հայրապետը 300 թվականին նշանակվում է պատրիարք Ալեքսանդրիայի Աթոռի, Եվսեբիոս եկեղեցական պատմիչի կողմից հիշատակվում է որպես «մի տիպար եպիսկոպոս, նշանավոր որբան իր առաքինի կյանքով, նույնքան և Ս. Գրոց իր հմտությամբ»:

Շատ դժվարին ժամանակաշրջանում պաշտոնավարում է 11 տարի: Դիոկղետիանոսի հալածանքներից ազատվելով, սահմանում է կանոններ, որոնց հիման վրա զոչացողները կարող էին կրկին վերադառնալ եկեղեցու գիրկը:

306 թվականին երբ կրկին վերսկսվում են քրիստոնյաների դեմ հալածանքները, Պետրոս հայրապետը հեռանում է Աթոռից և ապաստան գտնում Պաղեստինում և Միջագետքում: Բայց լսելով, որ իր զործակիցներից շատերը նահատակվել են, և անտերունչ է մնացել իր հոտը, վերադառնում է Ալեքսանդրիա, որտեղ և բանտարկվում: Երբ Մաքսիմիանոս Տաժի հազարապետը ցանկանում է դուրս քերել նրան բանտից, գլխատման վայր տանելու համար, ժողովուրդը, խոնավելով բանտի շուրջ, թույլ չի տալիս: Ավելի ուշ, սակայն, 311 թվականին ընդունում է մարտիրոսության պաակը:

Պետրոս հայրապետի բոլոր հալածանքների և չարաշարանքների ժամանակ նրա անբաժան ուղեկիցն ու չարաշարանակիցն էր Աբիսողոմ սարկավագը, որն իր կյանքը կնքում է խոստովանական մահով:

ՎԼԱՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Փոքր Հայքի Սեբաստիայի եպիսկոպոս: Սրբակյաց և հրաշագործ հոգևոր հովիվ, որ Դիոկղետիանոսի հալածանքների ժամանակ քաջալերում էր նահատակներին, որոնցից շատերին այցելում էր հենց բանտում, ինչպես Եվստրատիոսյաններին:

Լուկիանոսի օրոք երբ սաստկանում է հալածանքը, Եկեղեցու հոտը իսպառ չքնաջնջվելու համար խորհուրդ է տալիս ժողովրդին՝ հեռանալ մեծ քաղաքներից և թաքնվել լեռներում, իսկ ինքը գնում է Արգեսոս լեռան մենաստաններից մեկում ճգնելու: Համի որ ինքը հմուտ էր բժշկության մեջ, օգնում է ժողովրդին բժշկությամբ և հուսադրիչ հորդորներով:

Սակայն հալածիչ կուսակալի մարդիկ հայտնաբերում են Վլաս եպիսկոպոսի մենաստանը, ձերբակալում նրան ու տանում քաղաք: Երբ ներկայանում է ատյանին, իր համարձակ պատասխաններով կշտամբում է Ագրիկոլայոս դատավորին և զանակոծվելով՝ արյունվաճառվում բանտ: Յոթ բարեպաշտ կանաչ օծում են իրենց Վլաս եպիսկոպոսի թափած արյունով, որի համար և սրախողխող լինում:

Երկրորդ անգամ հարցաքննվելիս Վլաս եպիսկոպոսը ավելի խիստ պատասխաններ է տալիս: Նրան նետում են Սեբաստիայի լիճը, որտեղից անվնաս ազատվում է: Այնուհետև, 316 թվականին, նրան գլխատում են: Նրա գերեզմանաքարը մինչև վերջերս գտնվում էր Սեբաստիայում: Այդ տեղը ուխտատեղի էր դարձել քրիստոնյաների համար:

Հունվարի 17-ին

ԱՆՏՈՆ ԾԳՆԱՎՈՐ

Հայր հարանց և նահապետ վանական կյանքի, առաջին ճգնափոր և միայնակյաց: Ծնվել է 251 թվականին Վերին Եգիպտոսի Լոմա քաղաքում, Հերակլեայի մոտ, ազնվական հարուստ ընտանիքում: Ծնողների մահից հետո, ողջ ունեցվածքը վաճառելով և բաժանելով աղքատներին, քաշվում է մերձակա մի անապատ և վարում խստակրոն ճգնավորի կյանք՝ հաղթահարելով բազում փորձություններ: Նրան են հետևում շատ ու շատ աշակերտներ, և 305 թվականին հիմնում է առաջին վանական միաբանությունը Թեբայիդում:

Նրա հռչակը տարածվում է ամենուր՝ և՛ Արևելք, և՛ Արևմուտք: Այս բանը գորավոր ուժ է հանդիսանում ընդդեմ արիոսականության և Նիկիայի ժողովում՝ հակադեցիկ որոշակի նշանակություն:

Ս. Անտոնը մահանում է 356 թվականին, 105 տարեկան հասակում: Նրա կենսագրությունը, որ թարգմանվել է նաև ռուսերարյան հայերենով, գրել է Ս. Աթանաս հայրապետը:

Հունվարի 19-ին

ԹԵՈՂՈՍ ԹԱԳԱՎՈՐ (ՄԵԾ)

379 թվականին ընտրվում է կայսր: Թեոդոս Մեծը պաշտպան է կանգնում ուղղափառության և աքսորված բոլոր եպիսկոպոսներին վերադարձնում իրենց Աթոռները: Թեոդոս Մեծի օրոք և հովանավորությամբ 381 թվականին գումարվում է Կ. Պոլսի Տիեզերական ժողովը, որը մեկընդմիջտ վերջ է դնում արիոսականությանը և Մակեդոնի հոգեմարտ աղանդին:

Սակայն Թեոդոս Մեծի անունն առավել հավերժացել է Միլանի Ամբրոսիոս եպիսկոպոսի առջև արտասովոր խոնարհամտության համար: Երբ Թեոդոսի հրամանով մահապատժի են ենթարկվում 7.000 քաղաքացիներ՝ ըմբոստության համար, Ամբրոսիոս եպիսկոպոսն արգելում է կայսեր եկեղեցի մուտք գործել: Թեոդոսը ոչ միայն չի ըմբոստանում Աստուծո ծառայի առջև, այլև խոնարհությամբ և ամնունչ համաձայնում է կրել իր համար սահմանված պատիժը: Ութ ամիս հետո է միայն նրան ներում շնորհվում:

Թեոդոս Մեծը մահացել է 395 թվականին: Դամբանական է խոսել Ամբրոսիոս եպիսկոպոսը:

ԵՓԵՍՈՍԻ ՅՈԹ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐ

Կոչվում են նաև Յոթ Ննջողներ: Այս յոթ երիտասարդները, որոնք բոլորն էլ մեծամեծների զավակներ էին, հրապարկում են քրիստոնեական կենցաղով և, գաղտնաբար մրկտվելով, վերանվանվում Մաքսիմիանոս, Մարտիանոս, Ամոնիոս, Դիոնիսիոս, Կոստանդիանոս, Անտոնիոս և Հովհաննես: Երբ հայտնի է դառնում, որ նրանք քրիստոնեություն են ընդունել, կայսրը հրամայում է գտնել նրանց և իր մոտ քերել: Սրանք փախչում և ապաստան են գտնում մոտակա լեռան քարայրում: Հայտնաբերվելով քարայրը, կայսեր կողմից հրամայվում է շարել մուտքը, որպեսզի նրանք սովամահ լինեն: 140 տարի նրանք քարայրում մնում են քնած: Մեծն Թեոդոկայսեր օրոք, 389 թվականին, սույն քարայրի մոտակայքում գտնվող կավածի տեղը հրամայում է բանալ մուտքը՝ քարայրն իր ոչխարների համար որպես փա-

րախ գործածելու նպատակով: Քարայրի մոտքը բացվելու հաջորդ օրն իսկ արթնանում են յոթ երիտասարդները: Նրանց այնպես էր թվում, թե իրենք մեկ օր առաջ էին քնել: Այս իրողության իսկության լուրը տարածվում է ամենուր: Փանի որ բազմաթիվ տարիներ էին անցել, և իրենք էլ չէին կարողանում համակերպվել շրջապատին, կրկին վերադառնում են քարայր և նույն՝ 389 թվականին մամանում:

Հունվարի 21-ին

ԿԻՐԱԿՈՍ ՄԱՆՈՒԿ ԵՎ ԻՐ ՄԱՅՐԸ՝ ՀՈՒԼԻՍԱ

Հուլիսյան գոմիացի աստվածասեր աչրի կին էր և ապրում էր իր երեք տարեկան զավակի՝ Կիրակոսի հետ: Երբ այստեղ սկսվում են հալածանքները քրիստոնյաների դեմ, Հուլիսյան իր մանկան հետ գնում է Տարսուս: Այստեղ նույնպես կիրառվում էր հալածանքը, որի պատճառով Հուլիսյան ձերբակալվում և ներկայացվում է ատյանին ու անլուր չարչարանքների ենթարկվում: Կիրակոս մամուկը, տեսնելով մոր չարչարանքները, հակառակ դատավորի՝ իր նկատմամբ փաղաքշանքների և սիրալիր խոսքերի, ճշում էր և կրկնում մոր խոսքերը՝ ուղղված դատավորին. «Ես քրիստոնյա եմ և պաշտում եմ Տեք Հիսուսին»: Կիրակոսն ամեն կերպ ցանկանում է ազատվել դատավորի ձեռքից և մոտենալ մորը: Սակայն չի կարողանում: Համբերությունից դուրս գալով երեխան սկսում է ոտքերով ու ձեռքերով հարվածել դատավորին: Դատավորը զգալով, որ իր փաղաքշանքները և սիրալիր խոսքերն իզուր են, զայրացած, ողջալին ցած է նետում աստիճաններից: Գլուխը քարին զարնվելով և ջախջախվելով, Կիրակոսը մահանում է: Սակայն Հուլիսյան ուրախ էր, որ իր աչքերի առջև որդին ընդունեց նահատակության պատկեր: Այնուհետև անասելի տանջանքների են ենթարկում մորը և 305 թվականին գլխատում:

Հուլիսյանի երկու նածիշտները գիշերով օդաչում են մոր և որդու դիակները և բարցնում Տարսուսից դուրս գտնվող մի քարայրում:

ԳՈՐԴԻՈՍ ՀԱՐՅՈՒՐԱԳԵՏ

Գորդիոս հարյուրապետը Կեսարիայում իր զինվորական գործում սիրված ամենավորություն էր, քրիստոնյա ընտանիքի զամակ: Իհուկղևախանուսի օրոք քրիստոնյաների նկատմամբ սկսված հալածանքները

ստիպում են նրան հեռանալ այս թոփ ու բռնից և, քաշվելով մի անապատ, իրեն նվիրել աստվածամերձ կյանքի: Հոգեսես անչափ ճնշվում է, որ չի կարողանում օգնել քրիստոնյա իր դավանակիցներին՝ նրանց հալածանքների ժամանակ: Այնուհետև չկարողանալով հանդուրժել Լուկիանոս կալսեր կողմից վերսկսված հալածանքները քրիստոնյաների նկատմամբ, Գորդիոսը, աստվածային հրով վառված, իջնում է Կեսարիա և հեթանոսական տոհմախմբության ժամանակ հրապարակում իր քրիստոնյա լինելը: Այդտեղ էին հավաքվել նաև քաղաքի մեծամեծները: Իշխանի հրամանով ձերբակալվում և բանտ է նետվում Գորդիոսը՝ այդ համարձակ քրիստոնյան: Այնուհետև ենթարկվում է բազմաթիվ անլուր չարչարանքների: Սակայն այդ բոլոր տանջանքները նա կրում է ոգու արիությամբ և տոկունությամբ: Ապա վճռվում է մահապատիժ՝ կրակի մեջ այրելով: 320 թվականին, մինչ հրամանի կիրառելը, Գորդիոսն ինքն իրեն նետում է կրակի մեջ և, Աստծուն օրհնելով ու աղոթելով, հոգին ավանդում: Քրիստոնյաները հաղթարում են նահատակի ոսկորները և թաղում:

Տարիներ անց Բաբելոն հայրապետը նրա շիրմի վրա կառուցել է տալիս եկեղեցի:

ԳՈՐԴԻՍՈՍ

Փոքր Հայքի Մելիտինե քաղաքից: Ազգությամբ եղել է հավանաբար հայ, ազգովական ընտանիքից: Ապրել է Գ դարի կեսերին: Եղել է բարձրաստիճան պաշտոնակալ: Ամուսնացել է քաղաքի հռոմեացի կառավարիչ Փելիքսի դստեր՝ Դավիդինի հետ: Նեաբիտան գորակալի ամենիսական ազդեցությամբ և ներքին համոզմունքով ընդունում է քրիստոնեություն: Թեև դեռևս մկրտված չէր, բայց ապրում էր բարեպաշտ քրիստոնյայի կյանք: Քրիստոնեական հալածանքների ժամանակ Գորդիոսն ընդունում է Դեկոս կայսեր Մելիտինե հղած հալածանքի հրովարտակի դեմ, հրապարակաչին ժողովի ժամանակ պատուում այն և դեմ նետում: Ապա հրապարակ բերված կոտորների արձանները տապալում է գետին՝ ասելով. «Եթե ես՝ մահկանացու մարդս, կարող եմ կործանել այս ամենուն՝ աստված կոչվածներին, նրանք ինչպե՞ս կարող են լինել մեր փրկիչները և բարեբարները: Մեկ է աշխարհի բարեբարը, ճշմարիտ Աստվածը, որ ստեղծել է երկինքը և երկիրը, մեկ է Փրկիչը, նույնիսկ Հիսուս Քրիստոս, որ ամենքիս մեղքերի համար զոհել է իր կյանքը և հարություն

առելք: Դատավորի հորդորներին, այն է՝ հրաժարվել իր մտքերից և կրկին վերադառնալ նախկին դավանանքին, այսինքն՝ կուսապաշտության, Պողիկտոսը մնում է անդրդվելի: Անդրդվելի է մնում նաև կնոջ թախանձանքներին, այն է՝ խնայել շոկեր իր երեխաներին: Վճռվում է մահապատիժ: Գլխատման պահին հեղված արյունը Պողիկտոսի համար համարվում է քրիստոնեական մկրտություն:

Մելիտինեում, ի հարգանս մեծ նահատակի, կառուցվում է մի եկեղեցի, որը հետագայում վերածվում է մեծ ուխտատեղիի:

ԳՐԻԳՈՐԻՍ ՎԿԱ ՌԱԺԻԿ

Ծագումով պարսիկ էր, Ռաժիկ կոչված ցեղից, Մանաճիհր անունով: Ծատ վաղուց Հայաստան է գալիս և, որակյան գտնելով հայոց կրոնը, այսինքն՝ քրիստոնեությունը, ընդունում է այն և վերանվանվում Գրիգորիս: Այնուհետև միառժամանակ ապրում և գործում է Դվինի շրջակա վանքերից մեկում, որտեղ էլ իրեն դրսևորում է արտակարգ մարդասիրությամբ: Ի հարգանս նրա վանքը հետագայում կոչվել է Ռաժիկ Մանաճիհր:

Երբ Դեմեշապուհը, որպես մարգապան, գալիս է Հայաստան, մասնավորապես զբաղվում է մոգակրոնությունից հրաժարված Գրիգորիսով: Կանչում է նրան իր մոտ և հորդորում ու ստիպում վերադառնալ Պարսկաստան, որպեսզի այդպիսով ստիպված լինի հրաժարվել քրիստոնեությունից: Գրիգորիսը կտրականապես մերժում է Դեմեշապուհին:

Այնուհետև Գրիգորիսը ենթարկվում է բազմաթիվ չարչարանքների և 549 թվականին Դվինի մեջ գլխատվում:

Հունվարի 22-ին

ՎԱՀԱՆ ԳՈՂԹՆԱՑԻ

Գողթն գավառի նախարար Խոսրով իշխանի որդին էր: Չորս տարեկան էր Վահանը, երբ տարագրվում է Դամասկոս: Այնտեղ իր հասակակից շատ երեխաների հետ կրթվում է իսլամական հավատքով՝ վերանվանվելով Վահապ: Ուսման մեջ արտակարգ ընդունակությունների և չափազանց համեստության համար Օմար ամիրապետը նրան նշանակում է իր արքունիքում դիվանադպիր:

719 թվականին երբ Հովհան Օձնեցի կաթողիկոսը Օմար ամիրապետից թույլտվություն է ստանում գերեզարծության, վեր-

ջինս չի հոժարում բաժանվել Վահանից՝ նրան անսահման սիրելու պատճառով: Վերջապես, սակայն, Վահանը Օմար ամիրապետից թույլտվություն է ստանում այցելել իր ծննդավայր և վերադառնալ: Հագիվ էր Վահանը հասել հայրենիք, երբ 720 թվականին մահանում է Օմար ամիրապետը: Օգտվելով իրավիճակից, Վահանը մնում է հայրենիքում և կրկին վերադառնում քրիստոնեական դավանանքին: Ամուսնանում է Սյունյաց Բաբգեն նախարարի դստեր հետ և այսպես ապրում շուրջ տասը տարի:

Օմարի հաջորդ Հեշմ ամիրապետը, իմանալով Վահանի՝ քրիստոնեության գիրկը վերադառնալու մասին, փնտրում է նրան և ցանկանում կրկին իսլամ դարձնել: Սրանից խուսափելու համար Վահանը ծպտված թափառում է գավառից գավառ և որպես հոգևորական ապաստանում զանազան վանքերում: Ի վերջո բռնվում է Մրվան ուսուկյանի կողմից և 737 թվականին նահապետվում:

Սերգիսապուհի՝ եպիսկոպոսը Վահանի գերեզմանի վրա կանգնեցնում է մի վկայարան:

ԵՎԳԻՆԵ

Եվգինեն հոռմայեցի ազնվական Փիլիպպոսի դուստրն էր: Ապրել է հավանաբար Բ դարի վերջերին, Կոմոտոս կայսեր օրոք: Երբ նրանց ընտանիքը տեղափոխվում է Եգիպտոս, նրանք առիթ են ունենում շրփվելու քրիստոնյաների հետ: Եվգինեն կարդում է Ս. Գիրքը և սրբերի վարքը: Խորապես ազդվելով Թեկդի վկայաբանությունից, ուխտում է հեռու մնալ ամուսնական կյանքից և իր երկու ներքինի ծառաների հետ ընդունում քրիստոնեություն, մկրտվում, ծպտվելով որպես այդ՝ վերանվանվում Եվգինենու ու նվիրվում ճգնաժողովական կյանքի:

Մեղանա անունով մի կին սիրային առաջարկություն է անում Եվգինենուին: Վերջինս մերժում է նրա առաջարկությունը: Մեղանան, վրեժխնդիր լինելու համար, անհիմն գրպարտաճրճերով Ալեքսանդրիայի դատավորի՝ Աույն ինքն Փիլիպպոսի մոտ է կանչել տալիս Եվգինենուին: Եվ երբ պարզվում է Եվգինենուի ով լինելը, հայրը անչափ ազդվում է այդ բանից և ընդունում քրիստոնեություն, որի համար և դատապարտվում է մահվան:

Այնուհետև Եվգինենուը իր մոր, երկու եղբայրների և երկու նաժիշտների հետ վերադառնում է Հոռմ, որտեղ և ինքն ու նա-

միշտները բանտի մեջ նախատակվում են, իսկ մայրն ու եղբայրները՝ ապրում բարեպաշտ կյանքով:

Հունվարի 24-ին

ՏՐԻՓՈՆ

Փոյուգիացի, քրիստոնյա բնտանիքի զավակ: Ապրել է Գ դարում և ժամանակակից է Ս. Գրիգոր Սբանչեկագործին: Վաղ հասակից զրկվելով հորից, բարեպաշտ մոր խնամքի տակ առանում է քրիստոնեական ոգով դաստիարակություն: Մանուկ հասակից անհավատալի մարդասիրություն է ցուցաբերում դեպի հիվանդները և դժբախտները՝ բժշկելով նրանց գերբնական զորությամբ և հավատքի ուժով: Դեկուս կայսեր օրոք ենթարկվում է անասելի հալածանքների և տանջանքների. աչքվում է խարույկի մեջ, ձիարձակարանի մեջ՝ կոխտովում ձիերի ամբակների տակ, բայց այս բոլորին տոկում է ոգու արիությամբ: Վերջիվերջո գլխատվելով բնդումնում է մարտիրոսական պսակ:

ՊԱՐՍԱՄ

Եղել է Եդեսիայի եպիսկոպոս և ապրել Տրալանոս կայսեր օրոք, Բ դարի սկզբներին: Դարձի է բերում բազմաթիվ հեթանոսների, որոնց թվում նաև՝ Շարպիլ կոտքի մեկ քուրմի, որը դրա համար նահատակվում է: Շատերի հետ Պարսամը նույնպես ձերբակալվում և նետվում է բանտ: Բազմաթիվ տանջանքներից և չարչարանքներից հետո կայսեր հրամանով քրիստոնե-

յաները ազատվում են բանտից: Ազատվածների թվում էր նաև Պարսամը, որը հետագա իր կյանքը ապրում է բարի վարքով և սուսքինությամբ ու կնքում իր մահկանացուն:

ՈՆՈՓՐԻՈՍ

Թերալիդի վանքերից մեկում նախ Երզնավոր էր, ապա, այդ բանը քիչ համարելով, Եդիսա մարզարևի և Հովհաննես Մկրտչի նման քաշվում է մի անապատ վայր և շուրջ 60 տարի ապրում ճգնավորի կյանք՝ աղոթքով և խոկումով:

Պափնուտիոս անունով մի ճգնավոր Ս. Հոգու թելադրանքով գտնում է Ոնոփրիոսին իր ճգնարանում՝ մերկ վիճակում, մազակալած մարմնով: Ի թիվս քրիստոսաբարո ալ հորդորների, Ոնոփրիոսը պատվիրում է՝ իր մահից հետո իր մարմինը թաղել նույն տեղում: Նույն օրն իսկ, շուրջ 400 թվականին, Ոնոփրիոսը մահանում է: Ըստ իր պատվերի՝ թաղվում է նույն տեղում:

Այնուհետև Ոնոփրիոսի կյանքի և մարդասիրական պատգամների մասին Պափնուտիոս ճգնավորը պատմում է իր միաբանակիցներին:

Հունվարի 26-ին

ՍՐԲՈՑՆ ԱԹԱՆԱՍԻ ԵՎ ԿՅՈՒՐԳԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ

Այս սրբերի մասին կնիշատակվի Եկեղեցու Երկոտասան Վարդապետացն տոնի տոթիվ:

